

Op de grens van afstand en aandacht

Tjeu van Knippenberg

Op mijn nachtkastje ligt een papiertje met twee woorden erop: afstand en aandacht. Een tijdje geleden koos ik die woorden gedurende een groepsoefening over communicatie. Uit een lange rij van begrippen selecteerde elke deelnemer er twee die voor haar/hem van belang leken in het omgaan met mensen. Ik verbaasde me wel over mijn eigen keuze, afstand en aandacht: ze lijken elkaar tegen te spreken. Veronderstelt aandacht niet nabijheid in plaats van afstand? En ik zie mensen toch beter naarmate ik meer bij hen in de buurt kom? Wat doen die twee woorden op mijn nachtkastje? Toch laat ik ze liggen op die plek. Ze moeten me wel iets te zeggen hebben.

Dat 'iets' kreeg vanmorgen een eigen kleur. In deze bijzondere corona tijden fietste ik vanuit Nijmegen een rondje over Ooij, Wylerbergmeer en Persingen. De anderhalve-meter-afstand-regel leert me andere weggebruikers met een grote boog te ontwijken. Tegemoetkomend verkeer doet dat ook tegenover mij. Aanvankelijk is er iets van schaamte bij mijzelf: 'je moet niet denken dat ik jou niet mag', maar ook van verontwaardiging: 'jij denkt zeker dat ik het virus bij me draag'. Zo verloopt de uitwijkactie niet vanzelfsprekend soepel. Bijgedachten doorkruisen mijn aandacht. Totdat ik begon te merken dat mijn

tegenliggers grijnsden, vriendelijk keken, lachten. Steeds meer werd het ruimte maken een spel van herkenning, begeleid door groetvarianten als hi, hey, hoi.

Op de prachtige landweg die uit Ooij richting Wyler loopt, zie ik in de verte een vrouw die, naar de aanpalende wei gebogen, foto's maakt. In de buurt gekomen, blijkt het te gaan om lammetjes die, dicht op elkaar, zich koesteren in de zon. De vrouw heeft iets moois vastgelegd. Niet omkijkend draait ze zich naar de weg en begint die over te steken terwijl ik kom aanfietsen. 'Oh, ik doe alsof ik alleen op de wereld ben' roept ze uit. 'Dat moet een goed gevoel zijn' antwoord ik haar.

Alleen op de wereld, kluzenaar, eenzame fietser. De corona pandemie drukt ons terug in een eigen kleine ruimte, op afstand van andere kleine ruimtes. Die ervaring vernieuwt een oud besef in me. Ik ben de ander niet. De ander is niet ik. De afstand die wij creëren zet me apart. Maar wonderlijk genoeg verscherpt hij tegelijkertijd de aandacht voor datgene wat wij samen hebben: de vrees elkaar aan te steken, de kwetsbaarheid van ons bestaan, het genieten van de lente. Er vindt een kruisbestuiving plaats tussen het verlangen mezelf te blijven en een deel te zijn van de grote mensenfamilie. Ik bevond me even op de grens van afstand en aandacht.